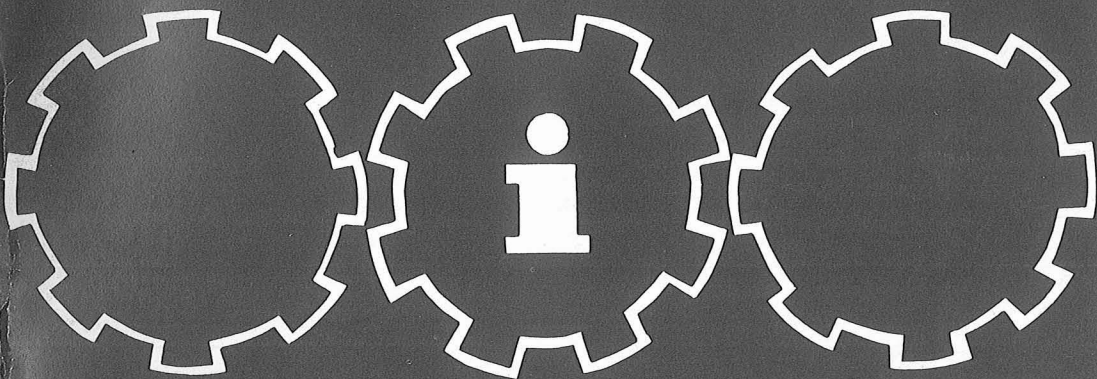

TEKNIKAN SANASTOKESKUS
CENTRALEN FÖR TEKNISK TERMINOLOGI

2 1986

terminfo

terminfo

2 1986

1986—07—10

Tekniikan Sanastokeskus ry:n tiedotuslehti
Toimittanut Anja Malm-Virta
Liisankatu 16 D, 1. krs, 00170 Helsinki
Puhelin (90) 669 529
Ilmestyy 4 kertaa vuodessa
Lehden aineisto on vapaasti käytettävissä,
mutta lähteen mainitseminen on toivottavaa.

SISÄLLYS

Tietotekniikan terminologiset haasteet	1
Termineuvonnan päiväkirjasta	3
Kirjaston uutuuksia luetteloksi	3
Kääntäjäseminaareista informaatioyhteiskuntaan	4
Valokatteinen tila vai katteikko	5
Nykyaikaisen korttipelin sanasto	6
Mitä käyntikortissasi lukee	10
Kansainvälistä terminologiaa	11
Täydennystä terminologin allakkaan	12
Uutta sanastoluetteloa kootaan taas	12
Termityön kurssi syksyllä	13
Om "veroäyrin hinta"	14
Wüsteristä uusi painos	18
Sammandrag	20

Tietotekniikan terminologiset haasteet

Tuskin mikään tekniikan ala kehittyi niin nopeasti kuin tietotekniikka. Teknisen kehityksen myötä syntyy uusia termejä, ja koska tietotekniikan osa-alueet vaikuttavat jokapäiväiseen elämään, myös maallikoiden täytyy omaksua uudet termit. Esimerkki tällaisesta tietotekniikan osa-alueesta on nykyaikainen tekstinkäsittely.

Tietotekniikka voidaan varmasti jakaa osiin monella tavalla. Eräs jako on, että se koostuu 1) tietokoneiden ja niihin liittyvien laitteiden rakentamisesta, 2) tietokoneiden ohjelmoinnista ja 3) tietokonesovellutuksista. Kullakin osalla voidaan katsoa olevan oma termistönsä.

Tietokoneiden rakentaminen liittyy läheisesti *digitaalitekniikkaan*, ts. sellaiseen elektroniikkaan, jossa käytetään ainoastaan kahden sähköisen tilan, 1:n ja 0:n tai ”toden” ja ”epätoden”, informaatiota. Elektronisten laitteiden ohella tarvitaan myös osittain mekaanisia laitteita, ja siksi on viime aikoina alettu puhua *mekatroniikasta*, mekaniikan ja elektroniikan yhdistelmästä.

Tietokoneiden yhteydessä puhutaan usein myös eri *sukupolvista*. Kolme ensimmäistä sukupolvea kuvasi tietokoneiden rakenneosien osalta tapahtunutta periaattellista edistystä, nimittäin siirtymistä putkielektroniikasta integroituihin piireihin eli *siruihin* transistorielektroniikan kautta. Neljäs sukupolvi merkitsi siirtymistä yhä suurempaan integroitujen piirien pakkaustiheyteen. Vii-

dennellä sukupolvella ymmärretään japanilaista tutkimusponnistusta, jonka tavoite on varustaa tietokoneita korkeatasoisilla toiminnoilla kuten kuvan ja puheen tunnistamisella. Kuudennesta sukupolvesta on jo ruvettu puhumaan...

Integroitujen piirien pakkaustiheyttä kuvaavat tavallisesti lyhenteet SSI, MSI, LSI ja VLSI (Small, Medium, Large ja Very Large Scale Integration). Niiden tyyppejä kutsutaan *logiikkaperheiksi*, ja näitä kuvataan sellaisilla lyhenteillä kuin CMOS (Complementary Metal Oxide Semiconductor), DTL (Diode Transistor Logic) ja ECL (Emitter Coupled Logic). Nykyään valmistetaan integroituja piirejä, jotka on räätälöity asiakkaan erityistarpeisiin, ns. *tilaajakohtaisia piirejä*.

Ohjelmointikielten termit

Tietokone ei ole muuta kuin yleislaitte, jolla voidaan suorittaa kaikki ajateltavissa olevat, matemaattiset laskennat eli *algoritmit*. (Ainakin periaatteessa, käytännössä tietokoneen äärellinen suorituskyky ja keskus-

muistin koko rajoittavat laskettavuutta.) Algoritmit ilmaistaan ohjelmointikielillä. Ohjelmointikieliä on paljon, mutta niiden tarkempi tutkiminen paljastaa, että ne perustuvat samoihin, luonteeltaan matemaattisiin periaatteisiin. Niinpä on osoitettu, että tehokkaaseen ohjelmointiin tarvitaan ainoastaan neljää ns. *kontrollirakennetta*, nimittäin sijoituslausetta, toistolauseetta, ehdollista lausetta ja koottua lausetta. Kontrollirakenteiden lisäksi ohjelmointikieliet sisältävät myös *tietorakenteita*, joista *tiedostot* ja *tietueet* ovat esimerkkejä.

Ohjelmointikielen termistön laatiminen on aika monimutkaista. Mainittakoon, että Pascal-kielen englantilais-suomalainen sanasto käsittää noin 1100 termiä, joista noin 100 on välttämättömiä ohjelmointikielen rakenteiden yksityiskohtaiseen nimeämiseen.

Koska ohjelmointi on matemaattisluontoinen aktiviteetti, matematiikan sanasto on laajasti käytössä siinä. Hyvän ohjelmoijan täytyy tuntea aritmetiikan termit, funktioiden nimet, jne. Tärkeät, usein esiintyvät algoritmit ovat myös saamassa omat nimityksensä kuten *lineaarinen haku* ja *binäärihaku*.

Tietokonesovellutuksiin liittyvä termistö on vielä monilla aloilla vakiintumatonta. Tekniikan Sanastokeskuksesta löytyy tavallisten atk-sanastojen ohella sanastoja, jotka koskevat mikrotietokoneita, tietokoneavusteista suunnittelua ja valmistusta (CAD/CAM), hahmontunnistamista, ohjelmointikielten määrittelyä ja toteutusta sekä atk-slangia. Myös suhteellisen vaatimattoman tietoko-

nesovelluksen termistö saattaa olla aika laaja. Esimerkiksi Standardiseringskommissionen i Sverige -järjestön laatima ruotsinkielinen sanaluettelotelo konttorikoneista ja tekstinkäsittelystä sisältää noin 300 termiä. Nykyaikaista tekstinkäsittelyä ei ilmeisesti ole aivan helppoa sisäistää kielellisesti!

Tietotekniikan kieli

Tyypillistä tietotekniikan termeille on ensinnäkin ns. *antropomorfinen* kielenkäyttö, mikä tässä tarkoittaa, että käsitteet inhimillistetään arkisesta kokemusmaailmasta otettujen kuvien ja analogioiden avulla. Ohjelmointikieli, tietokonesukupolvi ja lojikaperhe ovat esimerkkejä tästä. Lyhenteiden käyttö on niinkään yleistä tietotekniikassa. Fortran (FORMula TRANslator), FIFO (First-In-First-Out), CPU (Central Processing Unit) ja ASCII (American Standard Code for Information Interchange) ovat usein esiintyviä lyhen- teitä.

Tietotekniikan lingua franca on tunnetusti englanti, ja siksi englantinkieliset termit ovat varsin yleisiä, esimerkiksi software, hardware, input, output. Englannin vaikutus johtaa luonnollisesti englismeihin kuten proseduuri (procedure, aliohjelma), prosessori (processor, suoritin), bitti (bit). Koska anglismeista halutaan päästä eroon, on laadittu termejä, joita yleinen kielenkäyttö ei kuitenkaan aina hyväksy: asu (format), otto (input), anto (output), etuusuu (priority, prioriteetti), jne.

Hans Dagborn Tukholman yliopistosta on kuvannut sitä monivaiheista kehitystä, jolla englanninkieliset termit sopeutetaan ruotsiin. Asialla on mielenkiintonsa myös suomen osalta, vaikka suomenkieliset anglismit ovat harvinaisempia kuin ruotsinkieliset, mikä johtuu siitä, että suomi ei ole indoeurooppalainen kieli. Ensiksi englanninkielinen termi otetaan käyttöön sellaisenaan joskus myös säilyttäen ääntämistapa (esim. chip, daisy-wheel). Sitten ne, jotka käyttävät termiä, kääntävät sen ruotsiksi (suomeksi). Monta eri vastinetta voi tällöin esiintyä yhtäikaa, mutta vähitellen yksi niistä tulee yleisesti hyväksytyksi. Jokin järjestö tekee tämän jälkeen virallisen suosituksen mahdollisesti standardin muodossa. Suositus on yleensä sopusoinnussa yleisen käytännön kanssa. Jos se poikkeaa, se joko hyväksytään ammattimiesten keskuudessa (esim. suositeltu termi *dator* on korvannut termin *datamaskin*) tai sitten syntyy harvoin käytetty termi (esim. suositeltu ruotsinkielinen termi *gränssnitt* ei ole syrjäyttänyt englanninkielistä termiä *interface*).

Lopuksi voidaan todeta, että tietotekniikka myös kielellisesti tarjoaa haasteellisen kentän terminologian parissa työskenteleville. Tekniikan Sanastokeskuksessa suhtaudutaan asiaan vakavasti. Tarkoitus on mm. sisällyttää tietotekniikan sanastoja keskuksen termipankkiin, ТЕРААn. Tietojenkäsittelyliiton atk-sanakirja on yksi näistä sanastoista.

Stefan Rönn

Termineuvonnan päiväkirjasta

Lyhennetermi *CAD* esiintyy sellaisenaan useissa kielissä, mutta kussakin kielessä on lisäksi omakielinen nimitys *tietokoneavusteiselle suunnittelulle*, ja tämän nimityksen löytäminen voi joskus olla hankalaa. Seuraavat vastineet löytyivät TSK:n kirjastosta:

tietokoneavusteinen suunnittelu:

- sv datorstödd konstruktion, CAD
- no datamaskinassisteret konstruksjon, CAD
- en computer aided design, computer-aided design, CAD
- de rechnergestützte Konstruktion f
- fr élaboration de projets a l'aide des ordinateurs f
- it progettazione assistita de elaboratore
- ru автоматизированное проектирование, машинное проектирование

Kirjaston uutuuksia luetteloksi

Sanastokeskuksen kirjastoon hankitaan sanastotyön ja termineuvonnan tarpeisiin paljon sellaista kirjallisuutta, jota ei sisällytetä Tekniikan Sanastoja -luetteloon. Tällaisia ovat tietysti sanastot ja sanakirjat, joissa ei ole suomen tai ruotsin kieltä, mutta mukana on myös muuta kirjallisuutta tekniikasta ja varsinkin terminologian teoriasta ja termityöstä yleensä.

Tästä syksystä alkaen uudishan-kinnoista ryhdytään julkaisemaan

kaksi, neljä kertaa vuodessa *Uudishankinnoista valittua* -listaa. Listaa voi tilata Sanastokeskuksen toimistosta yksittäiskappalein tai pysyväis-tilauksena postikulujen hinnalla. Tekniikan Sanastokeskus ry:n jäsenet saavat listan automaattisesti jäsenpostin mukana.

Kääntäjäseminaareista informaatioyhteis- kuntaan

Suomen kääntäjien ja tulkkien liitto ja Neuvostoliittoinstituutti järjestivät 20.—22. toukokuuta suomalais-neuvostoliittolaisen kääntäjäseminaarin, jossa käsiteltiin mm. sanastotyötä ja sanastoyhteistyötä sekä ATK:ta kääntäjän apuna. Suomalaisista hankkeista esiteltiin Arto Lehmuskallion suomalaisten reaalioiden sanasto ja Ulla Kytökarhia-Agopovin ja Tarja Koi-vun maataloussanasto (Terminfo 4/85).

Tekniikan Sanastokeskuksessa seminaarin osanottajille esiteltiin Sanastokeskuksen toimintaa sekä termipankin rakentamista ja käyttömahdollisuuksia. Samalla tarjoutui ainutlaatuinen tilaisuus etsiä vastineta termineuvonnalle parikin kertaa esitettyyn kysymykseen: mitä on *informaatioyhteiskunta* venäjäksi? Vastaukseksi ehdotettiin *информационное общество*, jota oli nähty joskus käytettävän mm. venäjänkie-

lisessä sanomalehdessä. Ehdotus todettiin harhaanjohtavaksi. *Общество* voi tarkoittaa paitsi yhteiskuntaa myös yhteisöä, ja vieraat luulivatkin tarkoitettavan tiedotuskeskusta.

Eloisan mielipiteenvaihdon jälkeen parhaaksi vastineeksi hyväksyttiin *век информации* — informaation aikakausi. Termi se ei venäjän kielessä ole, ja vieraat epäilivät, ettei siitä sellaista tulekaan, tämän tapaisilla ilmauksilla kun tapaa olla siihen liian lyhyt elinkaari.

Neuvostoliittolainen ryhmä jätti Sanastokeskukseen hauskan käyntikortin. Eräs vieraista piirsi muotokuvan, joka on samalla kuva-arvoitus: se kertoo, kuka kävi vierailulla ja milloin.

Lenn Ozerov V 86

Valokatteinen tila vai katteikko

”Valokatteiset tai muuten katetut tilat ovat kansainvälistä muotia”, kirjoittaa Palontorjuntatekniikka-lehti 2/85. Lehden samassa numerossa määritellään *valokatteinen tila* ”katteen kautta riittävästi luonnonvaloa saavaksi tilaksi”.

Valokatteinen tila on termi, joka ei ensilukemalla mitenkään hämmästyttä. Se tuo mieleen mannermaiset ostoskeskukset ja kauppakujat, joita kattaa valo läpäisevä rakennelma. Lähemmän tarkastelun jälkeen termin havaitsee harhaanjohtavaksi: ei valo kata vaan kate.

Jos termiä joutuu toistamaan taa- jaan tai jos sitä joutuu käyttämään yhdyssanojen muodostuksessa, se alkaa pian tuntua raskaalta ja kömpelöltä. Valokatteisen tilan välttämätön pari on ’muuten katettu tila’, joka on vielä hankalampi ja jäykempi käyttää. Lisäksi tila on sanana jo kovin kuormitettu erilaisilla merkityksillä: maatila, ilmatila, maitotila, olotila, lepotila, välitila.

Palontorjuntatekniikan toimitusneuvosto pyysikin Tekniikan Sanastokeskusta etsimään näppärämpää termiä.

Palontorjuntatekniikka viittasi artikkelissaan Ruotsin kymmeneen katettuihin tiloihin. Koska pohjoismaiset sanastokeskukset tekevät kiinteätä yhteistyötä, otimme yhteyttä ruotsalaiseen sisärjärjestöömme Tekniska nomenklaturcentraleniin. TNC olikin jo käsitellyt tätä termiongelmää, kun Ruotsissa kirjoitettiin kirja, jonka nimeksi tuli *Överglasade rum*.

TNC:n Kjell Westerbergin mukaan ruotsissa on kaksi termiä, joista merkitykseltään laajempi on *överbyggda rum* (suomen katettu tila) ja merkitykseltään suppeampi *överglasade rum*, ”tila, jonka kate läpäisee luonnonvaloa”. Tässä termiparissa on kahdenkin sanan merkitys laajentunut. *Rum* näin yhdistettynä tarkoittaa muutamakin kuin huonetta, ja *glasad* voi viitata myös muovista tehtyyn katteeseen.

Ruotsin valitsemat termit eivät käy meille käännöslainoiksi, mutta ajatusmalli tukee toimitusneuvoston näkemystä siitä, että tarvitaan termi, joka ei välttämättä viittaa valoon. Johdokset ovat suomessa usein näppärä termimuoto, ja tähän tarkoitukseen tarjoamme *kattaa*-sanan johdosta *katteikko*. Kielitoimisto vahvistaa, että sana on oikein muodostettu ja tarkoitukseensa sopiva.

Terminä *katteikko* olisi joustava ja — ehkä pienen totuttelun jälkeen — miellyttävän tuntuinen. Se sopii hyvin kolmanneksi jäseneksi sarjaan *ullakko*, *portaikko*, *katteikko*, ja sitä on helppo käyttää yhdyssanan osana, esimerkiksi *katteikkokatu*, *katteikkopiha*, *katteikkoraitti*, *katteikkokotalo*, *katteikkorakenne*, *katteikkolas*, *valokatteikko*, *ulkokatteikko*, *sisäkatteikko*, *katukatteikko*, ja adjektiivina vaikka *katteikkoinen*.

Tarjoamme siis *katteikkoa* käyttöönnne kokeiltavaksi, maisteltavaksi, arvosteltavaksi ja ehkä lopulta hyväksyttäväksi.

Heidi Suonuuti

Nykyaikaisen korttipelin sanasto

Olivatpa ajat hyvät tai huonot, aina elää ihminen kortilla. Nyt ovat tulleet *tietokortit*, tavallisesti muovista valmistetut pienehköt kortit, joiden pinnalle tai rakenteeseen on tallennettu tietoa.

Viimeaikojen ajankohtaisin tietokortti on ollut rahaliikenteen *muoviraha*, muovi, maksukortti, jota käytetään käteisen rahan sijasta tai jolla voidaan nostaa rahaa.

Muoviraha on luottokortti tai pankkikortti. *Luottokortilla* asiakas voi maksaa ostoksensa kortin myöntäneen yhteisön toimipisteissä. Tällaista luottokorttia nimitetään *erityisluottokortiksi*. Erityisluottokorttien myöntäjät voivat sopia keskenään siitä, että niiden kortteja voidaan käyttää ristikkäin toistensa toimipisteissä. Näin kortin käyttöalue laajenee, ja korttia kutsutaan *yhdistetyksi erityisluottokortiksi*.

Kolmannenlaisia luottokortteja, *yleisluottokortteja*, tarjoavat luottokorttiyhteisöt, jotka eivät itse myy tavaraita tai palveluksia. Yleisluottokortit kelpaavat kaikissa kortin hyväksytyissä liikkeissä, joiden lukumäärä tavallisesti on suuri. Eräillä yleisluottokorteilla voi myös nostaa rahaa pankista.

Maksuaikakortti on sellainen luottokortti, jolla tehdyt ostokset maksetaan kokonaan laskun tultua. Eräpäivinä maksetuista laskuista ei peritä korkoa. Valtiovarainministeriön luottokorttiyhteisötoimikunta nimitt-

tää mietinnössään näitä kortteja maksukorteiksi. *Kansainvälinen luottokortti* kelpaa maksuvälineenä lähes kaikkialla maailmassa.

Pankkikortti on pankin tiliasiakkaalleen antama muoviraha. Pankkikortilla voi sekä maksaa ostoksensa että nostaa rahaa pankkiautomaattista.

Jos kortilla voi vain nostaa rahaa automaatista, on kysymyksessä *pankkiautomaattikortti*. Joillakin pankeilla on erityisesti nuoria, 15—17-vuotiaita asiakkaita varten erityinen pankkiautomaattikortti ns. *nuorisokortti*. Pankit antavat asiakkailleen myös *eurosekkikortteja*, joita käytetään eurosekillä maksettaessa maksajan henkilöyden osoittamiseen.

Muullakin kuin maksuliikenteessä tietokortti on nykyisin valttia. *Kulkukortilla* säädellään liikkumista valvotuissa tiloissa. Kulkukortti voi olla kortin muotoinen avain, *korttiavain*, tai henkilöyden todistamisessa apuna käytettävä *tunnistamiskortti*, joita taas ovat yhteisön palveluksessaan oleville antama *toimikortti* tai eräissä suurissa yrityksissä ulkopuolisille kävijöille käynnin ajaksi annettava *vieraskortti*.

Virallisia henkilötietokortteja ovat mm. *sairausvakuutuskortti*, *eläkekortti* ja *ajokortti* sekä poliisin vartijaksi hyväksymälle henkilölle antama *vartijakortti*.

Moneen tarkoitukseen siis kelpaavat tietokortit, ja sellainen kortti, jo-

ka yksinään kelpaa moneen tarkoitukseen, on *yhdistetty tietokortti* tai *yleistietokortti*, jossa samassa kortissa voi olla vaikkapa luottokortti, pankkikortti, toimikortti, eläkekortti ja korttiavain.

Tietokortti voi olla myös monen muotoinen. Yksinkertaisimmillaan se on pahvinpala, kehittyneempänä esimerkiksi pala mikrofilmiä kuten *mikrokokortissa* tai painamalla tehty sähköpiiri kuten *piirilevy* ja lopuksi kuin pieni tietokone.

Jotkut haluavatkin nimittää tietokortiksi vain konekoodista korttia, joka puolestaan voi olla aktiivikortti tai *passiivikortti*. Passiivikortteja ovat esimerkiksi vanha tuttu *reikäkortti*, *magneettikortti*, jonka magneetoituvaa pintaa käytetään tiedon tallentamiseen, tai *magneetti juovakortti*, jossa on magneetoituva juova.

Aktiivikortissa, jolle on ehdotetty myös nimiä *älykortti*, *älykäs kortti*, *suoritinkortti* ja *toimikortti*, tieto on tallennettu kortissa olevaan prosessoriin tai hologrammiin. Tällainen kortti pitää itse itsensä ajan tasalla. Älykortti sopii useimpiin edellä kuvattuihin tarkoituksiin ja todennäköisesti vielä moniin keksimättömiinkin tehtäviin.

Tähän pieneen korttisanastoon liittyy käsitekartta, josta näkyy selvästi sanaston selkiintymättömyys. Sama nimitys voi esiintyä monessa kohdassa kuten maksukortti ja toimikortti, tai yhdellä kortilla voi olla monta nimeä kuten älykortilla. Sanastokeskuksen tarkoitus on muokata aineisto lähiviikkoina minisanastoksi. Sitä ennen kaikki ehdotukset ja huomautukset ovat tervetulleita.

Heidi Suonuuti

Sanastoa

1
tietokortti, muovikortti
sv kort n, plastkort n
en plastic card, data carrier card
de Datenträgerkarte f

2
muoviraha, maksukortti
sv plastpengar, betalkort n, betalningskort n
en plastic money

3
luottokortti
sv kreditkort n
en credit card
de Kreditkarte f

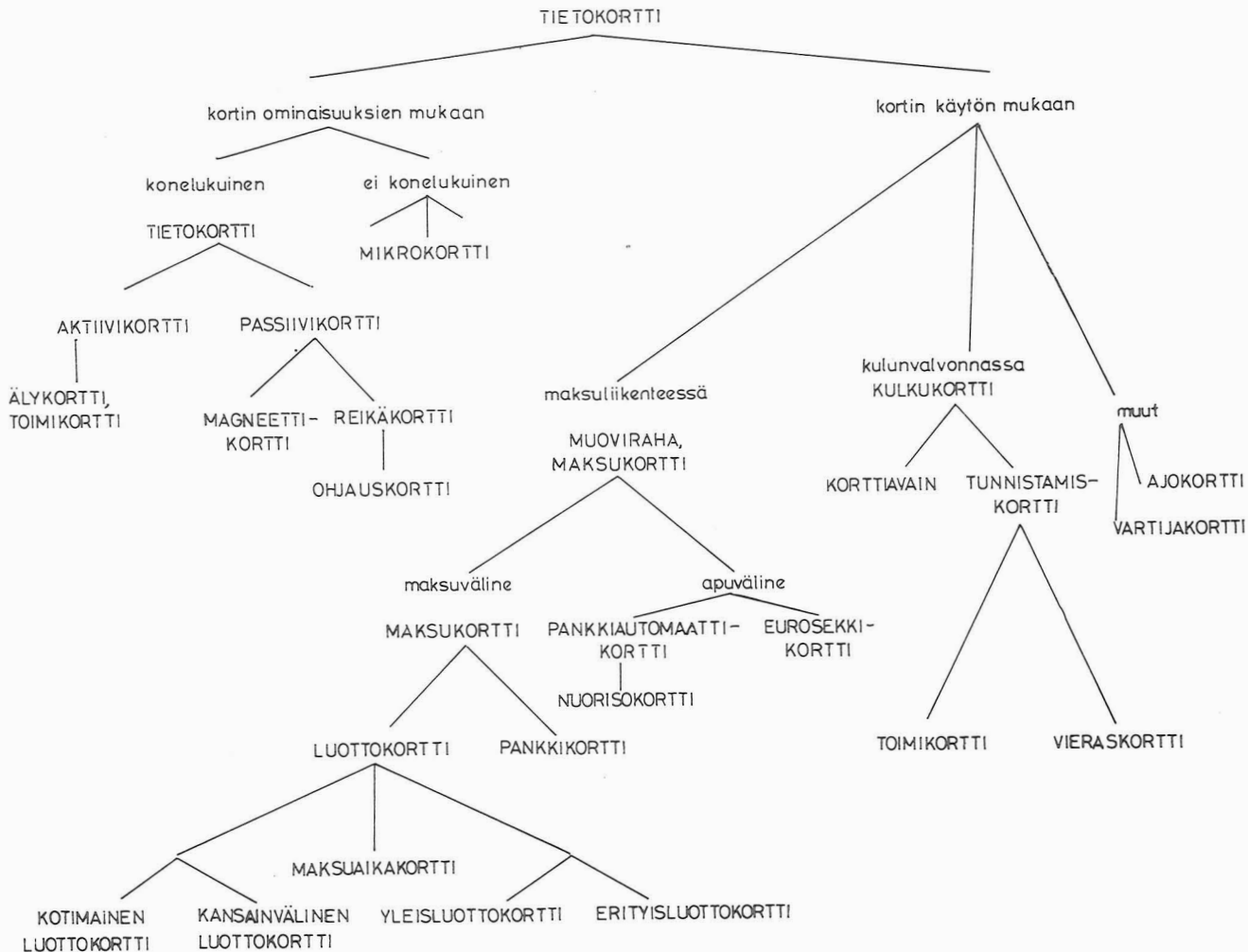
4
erityisluottokortti
sv specialkreditkort n, exklusivt kreditkort n

Eryityisluottokortteja ovat mm. erilaiset öljy-yhtiöiden kortit, vähittäiskauppojen kortit sekä matkailun ja autovuokraamojen kortit.

5
yhdistetty erityisluottokortti
sv kombinerat specialkreditkort n
Yhdistettyjä erityisluottokortteja ovat mm. kauppaketjujen kortit.

6
yleisluottokortti
sv universalkreditkort n, generellt kreditkort n

Yleisluottokortteja ovat esimerkiksi OK, Käyttöluotto, Kultakortti ja Aktiiviraha.

7

kansainvälinen luottokortti

sv internationellt kreditkort n
en international credit card

Suomessa jaettavia kansainvälisiä luottokortteja ovat VISA, Eurocard, American Express ja Diners Club.

8

maksuaikakortti, maksukortti

sv betalkort n, betalningskort n

Tyypillisiä maksuaikakortteja ovat esim. öljy-yhtiöiden kortit.

9

pankkikortti

sv bankkort n
en bank card, bank credit card
de Bankkarte f

10

pankkiautomaattikortti

sv bankautomatkort n, bankomat-
kort n
en automated teller machine card,
atm card
de Bankomatkarte f

11

nuorisokortti

sv ungdomskort n

12

eurosekkikortti

sv eurocheckkort n
en eurocheque card
de Eurochequekarte f

13

kulkukortti

sv passagekontrollkort n, passer-
kort n
en acces control card

14

korttiavain, avainkortti

sv nyckelkort n, kortnyckel
en key card

15

toimikortti

sv yrkeskort n

16

vieraskortti

sv gästkort n
en visitor card

17

vartijakortti

sv vaktkort n

18

**yleistietokortti, yhdistetty tietokortti,
monitoimikortti**

sv multifunktionellt kort n

19

mikrokortti

sv mikrofilmkort n
en microfiche
de Mikrofiche n

20

piirilevy

sv mönsterkort n
en printed board
de Leiterplatte f

21

passiivikortti

sv passivkort n
en passive card

22

reikäkortti

sv hålkort n
en punched card
de Lochkarte f

23

magneettikortti

sv magnetkort n
en magnetic card
de Magnetkarte

24

magneettijuovakortti

sv magnetrandkort n
en magnetic stripe card
de Magnetstreifenkarte f

25

älykortti, älykäs kortti, suoritinkortti, toimikortti

sv intelligert kort n, smartkort n,
mikroprocessorkort n
en smart card

Mitä käyntikorttissasi lukee?

Tekniikan Sanastokeskus (TSK) on asettanut työryhmän laatimaan monikielistä tekniikan alojen tutkinto- ja tehtävänimikkeistöä. Aloitteen työn käynnistämiseen ovat tehneet Suomen Rakennusinsinöörin Liitto (RIL) ja Suomen Teknillinen Seura (STS). Työryhmään on valittu edustajat seuraavista yhteisöistä: RIL, STS, Tekniska föreningen i Finland, Insinööriliitto, Helsingin Teknillinen Oppilaitos, Teknillinen korkeakoulu ja TSK.

Työn ensisijaisena tavoitteena on suositella Suomessa käytössä oleville nimikkeille vieraskieliset vastineet. Nimikkeistö koostuu työn tässä vaiheessa noin 80 nimiketietueesta, jotka on jaettu viiteen ryhmään: tutkinto-, tehtävä-, arvo-, sotilas- ja oppilaitosnimikkeet. Mitään tarkkaa rajaa nimikkeistön lopulliselle laajuudelle ei ole asetettu. Toistaiseksi nimikkeistössä on kotimaisten kielten lisäksi vastineet englanniksi, saksaksi, ranskaksi, espanjaksi ja italiaksi. Tarkoituksena on kuitenkin mahdollisuuksien mukaan sisällyttää myös muita kieliä aineistoon. Kysymykseen tulevat esimerkiksi muut pohjoismaiset kielet sekä portugali ja venäjä. Nimikkeisiin tullaan myös lisäämään selitetekstit niiden käytöstä ja taustasta. Työryhmän tavoite on saattaa nimikkeistö julkaisukuntoon vuoden 1986 loppuun mennessä.

Teknologian kehittämiskeskus (TEKES) on alustavasti lupautunut avustamaan vieraskielisten vastineiden täydentämisessä ja tarkastamisessa. Nimikkeistö lähetetään myös lausuntokierrokselle ennen julkaisemista.

Nimikkeistön laatiminen on osa Hallintokielen sanastotoimikunnan työtä. Toimikunta on alustavasti päättänyt, että aineisto julkaistaan TSK:n julkaisusarjassa. Näin varmistetaan, että nimikkeistö saavuttaa kohderyhmänsä mahdollisimman hyvin. Lisätietoja hankkeesta antaa Peter Nordqvist, TSK, p. 669 529.

Kansainvälistä terminologiaa

Huhtikuun lopulla kokoontuivat terminologit ja standardisoijat keväiseen Wieniin kansainvälisen sanastotyön ohjeiden pariin. Isäntänä oli Itävallan standardisoimisliitto. Pohjoismaiden edustus oli tällä kertaa keskitetty, ja vain Heidi Suonuuti Tekniikan Sanastokeskuksesta oli läsnä.

NORDTERM-yhteistyöohjelman mukaisesti kaikki viisi Pohjoismaata olivat yhdessä laatineet kokouksen pääaiheena olleen standardiluonnoksen *Preparation and layout of international terminology standards*. Mahdollisuuden näin suureen panokseen oli antanut NORDINFO:n myöntämä tuki.

Kokouksen sihteeristön raportin mukaan kaikki lausuntokierroksella Pohjoismaiden luonnoksesta esitetyt huomautukset olivat ”kosmeettisia” eli koskivat lähinnä esitystapaa. Tällaiset huomautukset otetaan mahdollisuuksien mukaan huomioon, kun sihteeristö tekee seuraavan luonnoksen. Kokouksessa käsiteltiin ainoastaan esityksen asiasisältöä, johon ei tehty yhtään merkittävää muutosta. Pohjoismaisen linjan mukaisesti kansainvälisen sanaston laadinnassa noudatettavat periaatteet tiivistyivät seuraavasti:

1. Sanasto ei koskaan saa olla käännös toisesta kielestä.
2. Kansainvälistenkin sanastojen kielen tulee olla luontevaa, ”oikeata” kieltä. Esimerkiksi ns. kansainvälistä englantia ei hyväksytä.
3. Kaikki kielet ovat samanarvoisia. Sanastotyössä tulee noudattaa nii-

den oman kulttuurin traditioita, joita kansainväliset säännöt eivät voi sitoa.

Näiden periaatteiden ulkopuolelle jää vielä kysymys eri kielten välisestä käsitteiden harmonisoinnista ja sen vaikutuksista termien muodostamiseen. Tästä on niin ikään Pohjoismaissa laadittavana erillinen standardiehdotus, jota käsitellään ensi syksynä Moskovassa pidettävässä kokouksessa.

Wienin kokouksen toinen aihe, *kielten tunnuksia* koskeva standardiehdotus, läpäisee todennäköisesti kansainvälisen standardisoimisjärjestön ISON jäsenäänestyksen. Uuden järjestelmän mukainen tunnus on kaksikirjaiminen ja perustuu kunkin kielen omakieliseen nimitykseen. Sittem esimerkiksi kreikan tunnus on *el*, heprean *iw* ja espanjan *es*. Tähän mennessä kolme maata on käyttänyt oikeuttaan poiketa yleisestä järjestelmästä. Ne ovat Japani *ja* (ei: ni), Unkari *hu* (ei: ma) ja Suomi *fi* (ei: su).

Suomi ja Ruotsi ovat standardisoinniproessin alusta asti vastustaneet tätä järjestelmää. Vaikka kaksikirjainjärjestelmästä riittääkin tunnus kaikille sanastoja tuottaville kielille, se on lyhytnäköinen ja yhteistyötä

hankaloittava ratkaisu. Tietopalvelun ja dokumentoinnin näkökulmasta sanastojen tuottaminen ei ole kielten karsintaperusteena järkevä, ja tunnuksia tarvitaan kaiken kaikkiaan paljon enemmän kuin nyt standardisoidut. Siihen ei kaksikirjainjärjestelmä riitä, eikä ilmeisesti myöskään siitä laajentamalla tehty kolmikirjainjärjestelmä. On mielenkiintoista nähdä, mihin suuntaan tämä monien odottama standardi kehittyi, ja saadaanko ehkä toinenkin, kilpaileva kielikoodi.

Heidi Suonuuti

Täydennystä terminologin allakkaan

The Association for Information Management TRANSLATING AND THE COMPUTER: A PROFESSION ON THE MOVE 13—14 November 1986, CBI Conference Centre, London WC 1. Organized by Aslib, this conference will be the eighth in a series of conferences which has established itself as the world's leading forum on translating and the computer. For further details contact Barbara Hobbs, Professional Development and Information Group, Aslib, 26—27 Boswell Street, London WC 1N 3JZ. Tel. 01-430 2671. Telex: 23667.

Alustava tieto:

ISO TC 37 Terminology (principles and co-ordination) ja alakomiteat koontuvat Vaasassa elokuussa 1987.

Uutta sanastoluetteloa kootaan taas

Tekniikan Sanastoja -luettelon uusi, täydennetty painos alkaa olla viimeistelyvaiheessa. Edellisessä luettelossa, joka ilmeistyi vuoden 1984 keväällä, oli tiedot noin 650 sanastosta. Sen jälkeen on ilmestynyt lähes sata tekniikan tai lähialojen sanastoa ja sanakirjaa, joissa on mukana suomi tai ruotsi.

Sanastokeskus pyrkii parhaansa mukaan keräämään tiedot kaikista tällaisista sanastoista ja sanastohankkeista. Tässä työssä pyydämme apua myös Terminfon lukijoilta. Jos tiedossanne on ilmestyneitä tai tekeillä olevia töitä, joista vaikkapa vain epäilette TSK:n olevan tietämätön, ilmoittakaa niistä meille puhelimitse tai kirjeitse. Tekniikan Sanastoja on kysytty hakuteos — yritämme tehdä siitä myös mahdollisimman kattavan.

Termityön kurssi syksyllä

Oletko keksinyt hyvän termin? Osaatko kirjoittaa määritelmän? Tunnetko käsitteiden suhteet ja käsitejärjestelmät? Mistä aloitat sanaston teon? Haluatko kääntää sanaston? — Termityön kurssi auttaa.

Sanastokeskuksen työmenetelmiin kuuluu jo vakiomuotona termityön kurssi, jonka jokainen sanastotyötä aloittava ryhmä voi tilata Sanastokeskukselta haluamansa mittaisena ja itselleen sovellettuna.

Sanastoryhmien ulkopuolella on paljon tietokirjoittajia, kääntäjiä, opettajia ja muuten vaan termeistä ja termityöstä kiinnostuneita, joita ryhmäkurssit eivät tavoita. Heitä varten Sanastokeskus on kahdesti järjestänyt avoimen kurssin, jolla on käsitel-

ty sanastotyön teoriaa, käsitteiden määrittelyä ja terminvalintaa.

Vastauksena moniin tiedusteluihin TSK on päättänyt uusia kurssin taas syksyllä loka-marraskuussa. Kurssi kestää 2—3 päivää ja maksaa TSK:n jäsenille 500 mk ja ulkopuolisille 1000 mk hengeltä. Mukaan mahtuu noin 20 osanottajaa. Ennakkoilmoittautumiset ja tiedustelut oheisella lomakkeella tai Sanastokeskukseen Anja Malm-Virrälle puh. (90) 669 529.

Tekniikan Sanastokeskus: termityön kurssi

- ennakkoilmoittautuminen
 haluan lisätietoja

Nimi

Yritys

Osoite

Puh.

Om ”veroäyrin hinta”

Termer och fackuttryck förorsakar ofta problem, speciellt vid översättning, trots att det egentligen inte borde vara så. Om problemen berör ett område som är av allmänt intresse, såsom beskattning, är det av speciell stor betydelse att språkbruket är enhetligt och logiskt. Detta är tyvärr inte alltid fallet. Justitierådet *Henrik Grönqvists* utredning om *veroäyrin hinta* på svenska och om formen *skattöre/skatteöre* publiceras nu i Terminfo, eftersom den grundligt utreder en svår termfråga, som är av såväl allmänspråkligt som terminologiskt intresse.

I 1873 års förordning om kommunalförvaltningen i stad föreskrevs bl.a., att ”allmän rådhusstämma besluter, huru stort belopp af inkomst skall motsvara ett *skattöre*” och att ”medlem af stadskommun vare skyldig att till de utgifter, som förkommunens behof uttaxeras, lemna bidrag i *förhållande till det antal skattören, som blifvit honom påfördt*”.

I 1898 års förordning om kommunalförvaltningen på landet ingick i stort sett likalydande bestämmelser: kommunalstämman bestämmer, ”huru stort belopp af den skattskyldiges inkomst skall motsvara ett *skattöre*” och ”hela *utskyldsbeloppet* (dvs. hela det belopp som kommunen måste ta ut i skatt för året) *varder jemnt fördeladt på alla* inom kommunen *uttaxerade skattören*”.

1946 togs förskottsuppbörd av skatt i bruk och i lagen om förskottsuppbörd föreskrevs, att statsrådet årligen fastställer ”minkä *veroäyrin* *hinnan* mukaan kullekin kunnalle on kunnallisveroa varten ennakkooa pidätettävä” (”enligt vilken *uttaxering*

per skattöre förskott av kommunal-skatt i envar kommun skall innehållas”). Med stöd av detta stadgande gav statsrådet sedan under åren 1947—59 årligen beslut ”*ennakkoveroäyrin hinnoista*”, på svenska 1947—54 ”angående *skattörenas storlek*”, 1955—59 ”angående *förskottsskattörenas storlek*”.

1959 gavs en ny lag om förskottsuppbörd. I den stadgades att ”kunnallisveron ennakkoperinnässä sovellettavat *ennakkoveroäyrin hinnat* määrää valtioneuvosto vuosittain”, på svenska ”den *förskottsuttaxering per skattöre*, som skall tillämpas vid förskottsuppbörden av kommunal-skatt, fastställes årligen av statsrådet”. Därefter gavs årligen statsrådsbeslut i ämnet 1960—77, på finska alltså ”*ennakkoveroäyrin hinnoista*”, men på svenska ”angående *förskottsuttaxering per skattöre*”.

1977 trädde en ny kommunallag i kraft och det är numera fullmäktige (inte statsrådet) som fattar beslut i frågan. I kommunallagen stadgas: ”*Veroäyrin hinta*. Kunnanvaltuusto

vahvistaa varainhoitovuoden veroäyrin hinnan viimeistään edellisen vuoden marraskuun 16. päivänä”, på svenska: ”*Uttaxering per skattöre*. Kommunfullmäktige fastställer räkningsårets uttaxering per skattöre senast den 16 november föregående år!”

Samtidigt som beslutanderätten överfördes från statsrådet till kommunfullmäktige (1977) ändrades bestämmelsen i lagen om förskottsuppbörd så: ”Kunnan on vuosittain ilmoitettava verohallitukselle kunnallisverotuksen ennakkoperinnässä sovellettava *ennakkoveroäyrin hinta*”, på svenska: ”Kommun skall till skattestyrelsen meddela den *förskottsuttaxering per skattöre* som skall tillämpas”. Därefter har årligen i författningssamlingen på åtgärd av skattestyrelsen publicerats en ”*Luettelo ennakkoveroäyrien hinnoista*”, ”Företeckning angående *förskottsuttaxering per skattöre*”.

För Sveriges del har jag inte utsträckt mina forskningar längre bakåt i tiden än till 1920-talet.

1922 skriver SvD ”*Utdebiteringen per skattekrona* minskas” (enl. Östergren).

I Sveriges kommunalskattelag av år 1928 stadgas bl.a.: ”Såsom *underlag för kommunal inkomstskatt* påföres skattskyldig ett *skatteöre* för varje krona beskattningsbar inkomst. Etthundra skatteören bilda en *skattekrona*”.

1930 gavs i Sverige lag om kommunalstyrelse på landet och lag om kommunalstyrelse i stad. I vardera lagen föreskrevs, att ”kommuns medelsbehov skall... täckas genom *ut-*

taxering av allmän kommunalskatt i *förhållande till de skattekronor och skatteören, som... påförts* de till kommunen skattskyldiga” (jfr. citatet ur vår förordning av 1873 i första stycket på föreg. sida). I de svenska lagarna av år 1930 finns också stadganden med formuleringen ”kommun, där högsta *uttaxeringen* av allmän kommunalskatt överstiger nio kronor *för skattekrona*” osv.

1953 fick Sverige en ny kommunallag. I den stadgades: ”*Utdebitering* av allmän kommunalskatt skall fastställas i *i förhållande till de skattekronor och skatteören, som... påförts* de till kommunen skattskyldiga”. Formuleringen är alltså densamma som 1930, bortsett från att ”*uttaxering*” har blivit ”*utdebitering*”. I en annan paragraf i 1953 års lag sägs: ”Med *det belopp för skattekrona* och *skatteöre, som bestämts till utdebitering* för ett år, skall utgöras... allmän kommunalskatt” osv. I samma paragraf ges dessutom en regel för, hur man skall förfara, om ”*annan utdebiteringsgrund* slutligen fastställts” än som beslutats för uppbörden av preliminär skatt.

1977 fick Sverige igen ny kommunallag, och där tas termen ”skattesats” i bruk. Enligt den nya lagen skall kommunens budget innehålla en plan för ekonomin under budgetåret och i denna plan skall bl.a. ”redovisas de anslag som skall utgå och täckningen av medelsbehovet med angivande av skattesatsen”. Dessutom innehåller lagen närmare bestämmelser om hur skattesatsen skall bestämmas och att ”*den skattesats som har bestämts för visst år* skall till-

ämpas vid fastställandet av... kommunalskatt" för detta år osv. *Antalet* skattekronor och skatteören fastställs alltså för envar skattskyldig enligt 1928 års kommunalskattelag.

Detta var i korta drag den historiska utvecklingen på området i Finland och Sverige. Med vad skall man då kalla "veroäyrin hinta" på svenska i Finland?

"Skattesatsen" kommer knappast i fråga. Den används visserligen i Sverige, men också där är den rätt ny i denna speciella betydelse (från 1977). Hos oss finns väl ordet i och för sig, men i en mer allmän betydelse, vilket f.ö. var fallet även i Sverige före 1977 (att döma av Ill.sv.ordbok). En vanlig läsare eller lyssnare skulle säkert reagera inför uttryck som att "skattesatsen i Ekenäs är 16,5 penni" osv.

"Uttaxering per skattöre" är lagens uttryck sedan 1946. Den är obestriddligen exakt: kommunen måste skrapa ihop ett visst totalbelopp i kommunalskatt och varje skattskyldig påförs ett visst antal skatteören. Genom att dividera "hela utskyldsbeloppet" med totalantalet skatteören får man som kvot just det belopp som måste uttaxeras per skattöre. Skatteöret är i och för sig inget belopp, utan — för att citera Sveriges kommunalskattelag — det "underlag för kommunal inkomstskatt", som påförs envar skattskyldig. För var och en skattskyldig bestäms kommunalskatten genom att ett penningbelopp ("veroäyrin hinta") multipliceras med antalet skatteören.

Här kan en jämförelse göras med fastställandet av bötesstraff. Först

bestäms *antalet* dagsböter i förhållande till hur stor skuld den åtalade visat, dvs. hur lindrigt eller allvarligt brottet är. Därefter bestäms dagsbottens *belopp* (lagen använder detta uttryck) med hänsyn till den åtalades betalningsförmåga. Det slutliga bötesstraffet får man genom att multiplicera beloppet med antalet, t.ex. 15 dagsböter x 20,— = 300,—.

Av intresse i sammanhanget är också, att man även i Sverige använde samma eller likartade konstruktioner i varje fall från början av 1920-talet till slutet av 1970-talet ("Utdebiteringen per skattekrona", "uttaxeringen för skattekrona" osv.).

Min konklusion blir, att man i formellt juridisk och officiell text i Finland är så illa tvungen att använda uttrycket "uttaxering per skattöre", när man avser "veroäyrin hinta" — i varje fall så länge detta är den officiella termen. Med jurid och officiell text avser jag här närmast författningstext, kommunala protokoll, skatterättsliga av handlingar osv.

Å andra sidan är det onekligen så, att uttrycket "uttaxering per skattöre" förefaller onödigt otympligt och rentav övertydligt i mer ledig stil, fastän det är "lagligt" och helt exakt. För min del tycker jag att man i ledigare stil (tal, tidningsprosa osv.) utan risk för missförstånd helt enkelt kan tala om "skatteöret", t.ex. "skatteöret i Ekenäs är 16,5 penni". Varje människa vet vad det betyder, fastän det är litet inexact. Om man vill vara litat exaktare, ser jag egentligen inte heller något hinder mot att tala om "skatteörets storlek". Den termen var ju rentav officiell här i landet

1947—59, då statsrådet årligen publicerade ett beslut i författningssamlingen "angående (förskotts)skattörens storlek". Tänkbart är väl också uttrycket "*skatteörets belopp*" (i Sveriges kommunallag av år 1953 talades om "det belopp för skattekrona som bestämts till utdebitering"), men personligen föredrar jag "storlek" framom "belopp" — om man inte anser att ett naket "skatteöret" är tillräckligt tydligt.

Slutligen några ord om skattöre — skatteöre. Finlands lagstiftning har i varje fall sedan 1873 konsekvent använt den e-lösa formen, medan man i Sverige har e-et med. Det svenska skrivsättet överensstämmer onekligen bättre med allmänt bruk, då "skatt" används i betydelsen "vero, Steuer" (skatterätt, skattenämnd osv., obs. dock t.ex. skattmas), medan "skatt" i betydelsen "aarre, Schatz" blir utan e i sammansättningsfogen (skattkammare, skattsökare osv.). Om jag minns rätt, har språknämnden redan för några år sedan rekommenderat formen "skatteöre" för bruk även i Finland. Den rekommendationen anser jag att man alltjämt skall hålla fast vid — men så länge lagen (i många olika paragrafer) konsekvent talar om "skattöre" förefaller man också i detta avseende vara tvungen att i strängt juridisk och officiell text använda lagens ord.

*Henrik Grönqvist,
justitieråd, medlem av
Svenska språknämnden*

Wüsteristä uusi painos

UNESCO ja Kööpenhaminan kauppakorkeakoulu ovat yhdessä julkaisseet toisen, muuttamattoman painoksen Eugen *Wüsterin* klassikosta *Einführung in die allgemeine Terminologielehre und terminologische Lexikographie*. Uusi painos tästä terminologian perusteoksesta on melko pieni, ja se on tarkoitettu jaettavaksi maailman tieteellisiin kirjastoihin. Suomen osuuden jakelusta vastaa Tekniikan Sanastokeskus. Ohessa Kööpenhaminan kauppakorkeakoulun lehtorin Heribert *Pichtin* esipuhe uuteen painokseen.

Im Jahre 1979 wurde die „Einführung in die Allgemeine Terminologielehre und Terminologische Lexikographie“ in der Schriftenreihe der Technischen Universität Wien veröffentlicht. Es handelt sich bei diesem Buch um die von Prof. Felber behutsam und sorgfältig bearbeitete Vorlesungsreihe über Terminologie, die Prof. Wüster, der Begründer der wissenschaftlich fundierten Terminologielehre, an der Universität Wien zum ersten Mal als eine in sich geschlossene Gesamtdarstellung darbot. Dieser Ausbildungsgang kann mit Recht als der Beginn der terminologischen Ausbildung als selbständige Studienkomponente betrachtet werden. Lehrmittel zu einer solchen Ausbildung standen in den 70'er Jahren nicht zur Verfügung. Wüsters „Einführung“ füllte somit eine Lücke, die Ende der 70'er Jahre immer sichtbarer zu klaffen begann, denn der Bedarf an terminologischen Ausbildungskomponenten sowohl im fachlichen wie im fachsprachlichen Be-

reich stieg beträchtlich und liess das Fehlen einer Gesamtdarstellung um so deutlicher werden.

Nach nur 4 Jahren, im Herbst 1983, war das Werk vergriffen. In der Zwischenzeit hatte es jedoch an vielen Hochschulen, in Institutionen und Organisationen entscheidend zum Aufbau der Terminologieausbildung, zur Ausbildung der terminologischen Lehrkörpers und zur Weiterentwicklung von Forschung und Lehre beigetragen.

Wie jede wissenschaftliche Disziplin so ist auch die Terminologie der fortschreitenden Entwicklung unterworfen und manche Dinge, die in dieser Einführung behandelt werden, haben sich gewandelt oder sind durch neue Erkenntnisse modifiziert worden. Nicht wenige Kritiker haben dies als Ansatz für grundlegende Einwendungen gewählt, ohne jedoch eine andere geschlossene Konzeption der Terminologielehre vorlegen zu können, von der gesagt werden könnte, dass sie ihre Bewährungsprobe in

der Praxis bestanden hätte.

Wüsters Gedankengut ist in den letzten Jahren wieder zunehmend als Ausgangspunkt weiteren Entwicklung gewählt worden; damit kommt auch der „Einführung“ erneut in verstärktem Masse Bedeutung zu. Das Augenmerk sollte daher weniger auf die Einzelaussagen dieses Textes, der vor gut 10 Jahren entstand, gerichtet sein; er sollte vielmehr Gegenstand einer eingehenden Interpretation sein. Wie ein Gesetzestext auf die Leitgedanken und Absichten des Gesetzgebers hin analysiert wird, so sollte auch diese Einführung aus einem weiteren Gesichtswinkel gesehen und ausgelegt werden. Dass dies heute in zunehmenden Masse geschieht, lässt sich aus neueren Arbeiten zur Fachsprachen- und Terminologieforschung klar ablesen.

Die Breite des Wüsterschen Ansatzes der Terminologie zeigt sich ebenfalls in der jüngsten Entwicklung, die in die Richtung von Expertensystemen und Wissensbanken geht und wo besonders die systematisch bearbeitete und dargestellte Terminologie zum entscheidenden Faktor hochtechnologischer Entwicklungen wird.

Vor dem Hintergrund dieser Entwicklungstendenzen und nachdem eine ständig steigende Nachfrage den bestehenden Bedarf bestätigt, ist es besonders zu begrüßen, dass das Fachsprachliche Zentrum der Handelshochschule in Kopenhagen sich

die Aufgabe gestellt hatte, diesen aktuellen Klassiker der Terminologielehre erneut der terminologischen Forschung, Praxis und Lehre zugänglich zu machen.

Kopenhagen im Oktober 1985

H. Picht

Sammandrag

Dagens *datateknik* ställer stora krav på *språkets utveckling*. Nya begrepp behöver nya termer och det är svårt för terminologin att hänga med i utvecklingen. Engelskans påverkan vid termbildning på såväl finska som svenska är ett av problemen. (s. 1)

Vad betyder *CAM*? Svaret också på den frågan är lätt att finna i terminologicentralens bibliotek. (s. 3)

En *förteckning över nyförvärv* vid terminologicentralens bibliotek kommer att publiceras regelbundet fr. o. m. hösten 1986. Förteckningen kommer att omfatta närmast sådana ordböcker och ordlistor som inte ingår i publikationen *Tekniska ordlistor* samt litteratur om teknik och speciellt terminologi. (s. 3)

Ett *finskt-sovjetiskt översättarseminarium* arrangerades i maj i Helsingfors. Seminariets ryska deltagare besökte även terminologicentralen. (s. 4)

Vilken är den finska motsvarigheten till det som på t.ex. svenska kallas *överglasat rum*? Denna utredning resulterade i en ny termrekommendation. (s. 5)

Den som har gått vilse i *kortdjungeln* gör gott i att bekanta sig med terminologicentralens nya *miniordlista*. (s. 6)

Tekniska examens- och yrkesbe-

teckningar förorsakar ofta problem när de skall översättas. Terminologicentralen har tillsatt en arbetsgrupp som skall utarbeta en flerspråkig nomenklatur över de allmänast förekommande beteckningarna. (s. 10)

Huvudtemat för ett standardiseringsmöte i Wien i slutet av april var standardutkastet "*Preparation and layout of international terminology standards*", som gemensamt har utarbetats av de nordiska länderna. (s. 11)

Terminologicentralen arrangerar på hösten en *kurs i ordlistearbete*, som behandlar bl.a. begreppssystem, definitionsskrivning och termbildning. (s. 13)

En ny upplaga av *Tekniska ordlistor* utkommer på hösten. Den nya ordlisteförteckningen omfattar uppgifter om ca 750 ordlistor inom tekniken och dess närområden, som innehåller finska eller svenska termer. (s. 12)

UNESCO och Handelshögskolan i Köpenhamn har tillsammans gett ut en ny upplaga av *Eugen Wüsters terminologiklassiker "Einführung in die allgemeine Terminologielehre und terminologische Lexikographie"*. Heribert Picht har skrivit företalet till den nya upplagan. (s. 18)

TEKNIIKAN SANASTOKESKUS ry CENTRALEN FÖR TEKNISK TERMINOLOGI rf

Tekniikan Sanastokeskus ry TSK

Perustettu 1974.

Jäseninä aatteellisia yhdistyksiä, teollisuus- ja liikelaitoksia, valtion virastoja.

Toimii yhteistyössä Kotimaisten kielten tutkimuskeskuksen kanssa.

Toimisto ja kirjasto

Liisankatu 16 D, 1. krs, 00170 Helsinki

Termineuvonta puh. 90-179 161 vain klo 9.00—12.00

Avoinna klo 8.00—16.15 (kesäisin 8.00—15.15)

TSK:n ensisijaisena tehtävänä on saada aikaan suomen- ja ruotsinkielisiä tekniikan eri alojen sanastoja.

Sanastotyön päämuotoja ovat osallistuminen termityötä tekevien ryhmien työskentelyyn, lausuntojen antaminen, tarkistus ja neuvonta.

Noin 1600 niteen kirjasto sisältää tekniikan ja lähialojen sanastoja, käsi- kirjoituksia, yritysten ja laitosten sanastoja, sekä ISON ja GOSTin sanastandardit ym.

Kirjastossa pidetään tiedostoa suomen ja ruotsin kieltä sisältävistä tekniikan ja lähialojen sanastoista ja sanastohankkeista, ja näistä tiedoista julkaistaan kahden vuoden välein luettelo Tekniikan sanastoja. Tarpeen mukaan tehdään myös erikoisalojen sanastoluetteloita.

TSK:n toimintamuotoja:

— osallistuminen sanastotyöhön	— termityön kurssit
— termineuvonta	— tiedotuslehti
— kirjasto	— termipankki
— sanasto- ja sanastohanke-
tiedostot	— kielentarkistusapu

ISSN 0 385-7517